

بررسی قوانین بودجه (۱):

بررسی موردی میزان احکام تکراری قانون بودجه سال ۱۴۰۱

نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۷۶۵

کد موضوعی: ۲۴۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی قوانین بودجه (۱): بررسی موردی میزان احکام تکراری قانون بودجه سال ۱۴۰۱ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰

نام دفتر: مطالعات حقوقی

تهیه و تدوین کنندگان: محمد برزگر خسروی، امیرحسین بامتی

ناظر علمی: احمد حکیم‌جوادی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: شیوا امین اسکندری

واژه‌های کلیدی:

۱. قانون بودجه سال ۱۴۰۱

۲. درصد مشابهت

۳. احکام دائمی

۴. احکام سالیانه

۵. اصلاح نظام بودجه‌ریزی

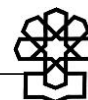
تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۱۱/۱۷

فهرست مطالب

چکیده	۱
۱. مقدمه	۱
۲. مقایسه کلان دو قانون بودجه سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۰	۲
۳. بررسی موردی تبصره «۱» قانون بودجه سال ۱۴۰۱	۵
۴. جدول تفصیلی بررسی احکام تکرار شده قانون بودجه سال ۱۴۰۱ از قانون بودجه سال ۱۴۰۰	۹
جمع‌بندی	۲۰
منابع و مأخذ	۲۰

فهرست جداول

۱. تعداد احکام مشابه قانون بودجه سال ۱۴۰۱ با قانون بودجه سال ۱۴۰۰	۳
۲. درصد مشابهت مفاد قانون بودجه سال ۱۴۰۱ با قانون بودجه سال ۱۴۰۰	۳
۳. موارد تمدید، تنفیذ و اصلاح در قانون بودجه سال ۱۴۰۱	۴
۴. بررسی موردی تبصره «۱» قانون بودجه سال ۱۴۰۱	۶
۵. مقایسه قانون بودجه کل کشور سال ۱۴۰۱ با قانون بودجه کل کشور سال ۱۴۰۰	۹

بررسی قوانین بودجه (۱):
بررسی موردی میزان احکام تکراری قانون بودجه سال ۱۴۰۱
نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰

چکیده

امروزه بودجه به عنوان ابزار سیاستگذاری شناخته می‌شود لذا از اهمیت بسزایی برخوردار است. تولد قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) و قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و حکم بند «و» تبصره «۲۰» لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور مبنی بر لحاظ شدن احکام دارای ماهیت دائمی تحت عنوان قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳)، نشان‌دهنده یک اشکال مستمر در نظام بودجه‌ریزی کشور است. اینکه قانون بودجه سال ۱۴۰۱ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۴۰۰ چه وضعیتی دارد، سؤال اساسی و محور این گزارش خواهد بود. در گزارش‌های بعدی ابعاد حقوقی دیگری از قوانین بودجه را بررسی خواهیم کرد.

۱. مقدمه

در دنیای امروز بودجه مهم‌ترین ابزار سیاستگذاری دولت‌ها و جامع‌ترین بیان برای تعیین اولویت‌های عمومی است. در ایران نیز بودجه مهم‌ترین سندی است که دولت همه‌ساله به موجب اصل (۵۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^۱ برای رسیدگی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌کند. با گذشت نزدیک به یک قرن از پیشینه اجرایی بودجه، اغلب کارشناسان و دست‌اندرکاران بر این باورند که بودجه‌ریزی در ایران با مسائل و مشکلات متعددی روبه‌رو است. یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که نظام بودجه‌ریزی در ایران با آن مواجه است، مسئله احکام متنوعی است که قانون بودجه را تبدیل به ترمیم‌کننده کاستی‌های سایر قوانین کرده است. در حال حاضر بودجه دست‌یافتنی‌ترین راه‌حل برای تصویب لوایح و طرح‌های جامانده یا بازمانده از مفاد قوانین کشور است. سال‌هاست که این موضوع به رویه تبدیل شده است و تولد قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) و قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) ناشی از این رویه ناصواب است.

براساس نص صدر اصل (۵۲) قانون اساسی، احکام بودجه نباید بیش از یک سال معتبر باشند. وقت مجلس در رسیدگی و تصویب لایحه بودجه بیشتر صرف اصلاح احکام بودجه می‌شود که نسبت به ارقام بودجه از اهمیت کمتری برخوردار است تا جایی که برخی متخصصان از تبصره‌های بودجه تعبیر به خاکریز ارقام کرده‌اند. براساس بند «۳» ماده (۱۳۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، لوایح قانونی که از طرف دولت به مجلس پیشنهاد می‌شوند، باید دارای موادی متناسب

۱. اصل (۵۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: «بودجه سالانه کل کشور به ترتیبی که در قانون مقرر می‌شود از طرف دولت تهیه و برای رسیدگی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌گردد. هرگونه تغییر در ارقام بودجه نیز تابع مراتب مقرر در قانون خواهد بود.»

با اصل موضوع و عنوان لایحه باشند. برای مثال در لایحه بودجه، علی‌القاعده احکامی که آورده می‌شوند باید متناسب با عنوان لایحه و سالیانه باشند؛ احکامی که دائمی هستند، نباید در لایحه بودجه ذکر شوند. یکی از قرائنی که می‌توان احکام سالیانه را از احکام دائمی تمییز داد، احکامی هستند که طی بیش از یک سال در قوانین بودجه تکرار شده‌اند. از طرفی به‌رغم آنکه احکام بودجه‌ای باید جهت نیل به اهداف برنامه‌های بلندمدت توسعه باشد و به همین جهت باید به‌صورت موردی و کوتاه‌مدت طی سال مالی، مورد نظر قانونگذار قرار گیرد، شاهد آن هستیم که در برخی موارد، احکام سال‌های گذشته در قوانین بودجه سال بعد نیز لحاظ شوند.

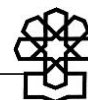
بنابراین در حال حاضر بودجه‌ریزی در ایران، از چالش‌های جدی رنج می‌برد که نیازمند مذاقه است تا از این رهگذر بتوان راه‌حلی برای این نهاد مهم به‌دست آورد.

سؤال‌هایی که در این سلسله گزارش‌ها به دنبال پاسخ برای آن هستیم از قرار ذیل است:

۱. چه میزان از احکام بودجه سال ۱۴۰۱، تکرار احکام سال قبل است؟
 ۲. احکام قانون بودجه سال ۱۴۰۱، به اصلاح چه قوانین دائمی منجر شده‌اند؟
 ۳. آیا مواردی از احکام بودجه سال ۱۴۰۱، پیش از ارائه در قالب لایحه بودجه، در لوایح یا طرح‌های دیگر نیز ارائه شده‌اند یا خیر؟ مفاد مندرج در آن لوایح یا طرح‌ها چه تفاوت‌هایی با احکام بودجه دارند؟ دلیل عدم تصویب آن لوایح چه بوده است؟ رویکرد شورای نگهبان در این خصوص چیست؟
 ۴. کدام‌یک از احکام قانون بودجه برگرفته از تکالیفی است که به موجب قوانین دائمی کشور مقرر شده که در قانون بودجه سنواتی تعیین تکلیف شود؟
- در این گزارش به سؤال اول پاسخ می‌دهیم و این نتیجه حاصل می‌شود که بخش بسیاری از احکام قانون بودجه سال ۱۴۰۱، تکرار قانون بودجه سال ۱۴۰۰ است.
- با عنایت به مراتب فوق، ابتدا ضمن مقایسه کمی بین احکام مندرج در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ با قانون بودجه سال ۱۴۰۱، مفاد مندرج در هریک از قوانین فوق را زیر ذره‌بین قرار داده و آن دسته از احکامی را که از لحاظ محتوایی با یکدیگر تناسب دارند، استخراج خواهیم کرد.

۲. مقایسه کلان دو قانون بودجه سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۰

با بررسی‌های صورت گرفته، از میان ۴۰۸ حکم مندرج در قانون بودجه سال ۱۴۰۱، ۲۲۸ مورد آن با قانون بودجه سال ۱۴۰۰ دارای مشابهت است. درواقع ۵۷ درصد از مفاد قانون بودجه سال ۱۴۰۱، آن چیزی است که در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ نیز تکرار شده است.

جدول ۱. تعداد احکام مشابه قانون بودجه سال ۱۴۰۱ با قانون بودجه سال ۱۴۰۰

شماره تبصره در قانون بودجه سال ۱۴۰۱	تعداد احکام	تعداد حکم مشابه با قانون بودجه سال ۱۴۰۰	درصد تشابه
۱	۳۰	۱۸	۶۰
۲	۳۶	۲۰	۵۶
۳	۱۵	۶	۴۰
۴	۷	۵	۷۱
۵	۲۲	۱۹	۸۶
۶	۴۳	۳۱	۷۲
۷	۲۴	۱۲	۵۰
۸	۲۹	۱۳	۴۵
۹	۱۴	۷	۵۰
۱۰	۲۹	۱۵	۵۲
۱۱	۱۵	۶	۴۰
۱۲	۱۷	۱۰	۵۹
۱۳	۲	۲	۱۰۰
۱۴	۹	۶	۶۷
۱۵	۱۵	۹	۶۰
۱۶	۲۲	۱۱	۵۰
۱۷	۲۸	۹	۳۲
۱۸	۲۵	۱۴	۵۶
۱۹	۱۵	۱۰	۶۷
۲۰	۱۱	۸	۷۳

جدول ۲. درصد مشابهت مفاد قانون بودجه سال ۱۴۰۱ با قانون بودجه سال ۱۴۰۰

جمع تعداد احکام قانون بودجه سال ۱۴۰۱	۴۰۸
جمع تعداد احکام مشابه با بودجه سال ۱۴۰۰	۲۳۱
درصد تشابه	۵۷

تکرار هرساله برخی از مفاد قانون بودجه نشان‌دهنده این است که قانونگذار باید در خصوص این مفاد تکراری، تصمیم جدی اتخاذ کند. پیشنهاد آن است که جهت اجتناب از تکرار هرساله، این موارد در قالب طرح یا لایحه قانونی، برای تصویب به‌عنوان یک قانون دائمی تهیه و ارائه شود.

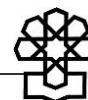
علاوه‌براین، در قانون بودجه سال ۱۴۰۱، مواردی از تمديد، تنفيذ و اصلاح قوانین به شرح ذیل وجود دارد که در جدول ۳ آمده است.

جدول ۳. موارد تمدید، تنفیذ و اصلاح در قانون بودجه سال ۱۴۰۱

موارد تمدید			
ردیف	مفاد	در قانون بودجه سال ۱۴۰۱	در قانون بودجه سال ۱۴۰۰
.	تمدید قانون پنج‌ساله برنامه ششم توسعه	بند «ن» تبصره «۱»	فاقد حکم مشابه
.	تمدید اجرای تبصره «۳۸» قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۵	بند «ب» تبصره «۳»	بند «ب» تبصره «۳»
.	تمدید حکم بند «د» تبصره «۲۰» قانون بودجه سال ۱۴۰۰	بند «و» تبصره «۲۰»	فاقد حکم مشابه
موارد تنفیذ			
.	تنفیذ جزء (۲-۱) بند «د» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۶	جزء «۷» بند «الف» تبصره «۴»	فاقد حکم مشابه
.	تنفیذ بند «ط» تبصره «۱۸» قانون بودجه سال ۱۴۰۰	بند «ع» تبصره «۷»	فاقد حکم مشابه
.	تنفیذ بند «ک» تبصره «۸» قانون بودجه سال ۱۴۰۰	بند «خ» تبصره «۸»	فاقد حکم مشابه
.	تنفیذ بند «غ» تبصره «۶» قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور	بند «ص» تبصره «۱۰»	فاقد حکم مشابه
.	تنفیذ بند «ز» تبصره «۱۶» قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور	جزء «۷» بند «ج» تبصره «۱۶»	فاقد حکم مشابه
.	تنفیذ بند «ح» تبصره «۱۶» قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور	جزء «۸» بند «ج» تبصره «۱۶»	فاقد حکم مشابه
.	تنفیذ بند «و» تبصره «۶» قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور	جزء «۲» بند «الف» تبصره «۱۸»	جزء «۱» بند «الف» تبصره «۱۸»
موارد اصلاح			
.	اصلاح تبصره ماده (۱۰۰) قانون مالیات‌های مستقیم	بند «م» تبصره «۶»	بند «ع» تبصره «۶»
.	اصلاح ماده (۳۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور	جزء «۱» بند «الف» تبصره «۷»	فاقد حکم مشابه

ایجاد سازوکار جدید در مرحله تهیه و تنظیم لایحه بودجه در خصوص احصای احکامی که جنبه دائمی دارند یا آن دسته از احکامی که راجع به اصلاح، تنفیذ و تمدید قوانین هستند، از آن دسته از احکامی که ماهیت غیردائمی (یا سالیانه) دارند، منجر به چابک‌سازی قوانین بودجه می‌شود. به خصوص اینکه براساس ماده (۱۸۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس اصلاحی ۱۴۰۱/۱۰/۱۴، لایحه بودجه باید در دو بخش مستقل احکام و ارقام تقدیم مجلس شود. تغییراتی از این دست، زمینه را برای رسیدگی و تصویب دقیق‌تر لوایح بودجه در مجلس^۱ و همچنین اجرای کارآمدتر بودجه توسط قوه مجریه فراهم می‌کند.

۱. احصای کامل احکام مندرج در قانون بودجه که پیش از ارائه در قالب لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، مفاد آنها در لوایح یا طرح‌های قانونی دیگری ارائه شده‌اند و از فرصت رسیدگی و تصویب بودجه (بهار قانونگذاری) برای تبدیل شدن به قانون استفاده کرده‌اند، امری دشوار است می‌تواند موضوع پژوهش‌های آتی باشد.

۳. بررسی موردی تبصره «۱» قانون بودجه سال ۱۴۰۱

تبصره «۱» قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور، به موضوع نفت و روابط مالی آن با دولت و همچنین صندوق توسعه ملی و تعیین سهم آن از فروش نفت می‌پردازد. از مجموع ۳۰ حکم مندرج در این تبصره، ۱۸ مورد آن در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ تکرار شده است. به عبارت دیگر، ۶۰ درصد از احکام این تبصره، در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ تکرار شده است. نکته حائز اهمیت آن است که از این مقدار تکرار، مواردی وجود دارد که به موجب قوانین عادی (از جمله قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه کشور و قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲))، تصمیم‌گیری درخصوص آنها در قانون بودجه، الزامی شده است. بنابراین می‌توان موارد تکراری را که هر ساله در قانون بودجه لحاظ می‌شود، به دو دسته ذیل تقسیم کرد: ۱. آن دسته از احکامی که هر ساله به موجب الزامات قانونی تکرار می‌شوند و ۲. آن دسته از احکامی که با وجود فقدان الزامات قانونی، تکرار می‌شوند.

با عنایت به مراتب فوق، باید به این نکته اشاره شود که تبصره «۱» قانون بودجه سال ۱۴۰۱ با قانون بودجه سال ۱۴۰۰، ۱۸ مورد دارای مشابهت است که از این میزان، ۳ مورد آن (حدود ۱۷ درصد) در زمره احکامی هستند که به موجب الزامات قانونی، قانونگذار مکلف است هر ساله به هنگام تهیه و تصویب قانون بودجه، درخصوص این موارد تصمیمات لازم را اتخاذ کند. برای نمونه، هر ساله بند «الف» تبصره «۱» به تعیین سهم صندوق توسعه ملی، سهم شرکت ملی نفت، سهم شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط وزارت نفت و سهم سه درصد مناطق نفت‌خیز، گازخیز و توسعه‌نیافته می‌پردازد. برای مثال، جزء «۱» بند «ح» ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، تکلیف به تعیین مبلغ منابع صندوق در قوانین بودجه شده است. در بند «ب» ماده (۷) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، ضمن تعیین سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت، میعانات گازی و خالص صادرات گاز در سال اول اجرای قانون برنامه به میزان سی درصد (۳۰٪)، به این نکته اشاره شده است که سالیانه حداقل دو واحد درصد به این سهم اضافه می‌شود.^۱

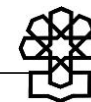
بنابر مراتب فوق، آنچه که از این بررسی موردی حاصل می‌شود این است که، از آن دسته از احکامی که هر ساله در قانون بودجه سالیانه تکرار می‌شود، برخی از احکام ناشی از الزاماتی است که قانونگذار به موجب قوانین عادی، دولت را مکلف کرده است که به هنگام تهیه بودجه سالیانه، این موارد را در نظر بگیرد.

۱. جزء «۱» بند «ب» ماده (۷) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران: «سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت، میعانات گازی و خالص صادرات گاز در سال اول اجرای قانون برنامه سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود و سالیانه حداقل دو واحد درصد به این سهم اضافه می‌شود. بانک مرکزی مکلف است در طول سال و متناسب با وصول منابع بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم چهارده و نیم درصد (۱۴/۵٪) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت و میعانات گازی و همچنین سهم سه درصد (۳٪) مناطق نفت‌خیز، گازخیز و توسعه‌نیافته اقدام کند و از محل باقی‌مانده، سهم بودجه عمومی دولت از منابع موضوع این جزء در سقف جدول شماره ۴ این قانون تعیین و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و مابقی را به حساب ذخیره ارزی واریز نماید.»

جدول ۴. بررسی موردی تبصره «۱» قانون بودجه سال ۱۴۰۱

ردیف	قانون بودجه سال ۱۴۰۰	قانون بودجه سال ۱۴۰۱	مفاد	ملاحظات	نتیجه (مشابهت یا عدم مشابهت)
تبصره «۱»					
۱	✓ (بند الف)	✓ (بند الف)	تعیین سهم صندوق توسعه ملی + سهم شرکت ملی نفت + سهم شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط وزارت نفت + سهم سه درصدی مناطق نفت‌خیز، گازخیز و توسعه‌نیافته	۱. ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه ۲. جزء یک بند «ب» ماده (۷) قانون پنج‌ساله ششم توسعه ۳. جزء سه بند «الف» ماده (۲۶) قانون پنج‌ساله ششم توسعه ۴. ماده (۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	(به جهت اینکه مفاد بند «الف» به موجب قانون هرساله در قوانین بودجه لحاظ می‌گردد، فلذا مشمول تکرار الزامی به موجب قانون می‌شود.)
۲	✓ (جزء ۱ بند ب)	✓ (جزء ۱ بند ب)	سقف منابع حاصل از ارزش صادرات نفت	-	✓
۳	✓ (جزء ۲ بند ب)	✓ (جزء ۲ بند ب)	اقدامات لازم در صورت افزایش عواید حاصل از سقف ارزش صادرات نفت	-	✓
۴	✓ (بند ج)	✓ (بند ج)	اقدامات لازم در صورت کاهش عواید حاصل از سقف ارزش صادرات نفت	۱. بند «پ» ماده (۱۷) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه	(تکرار به موجب قانون)
۵	✓ (جزء ۳ بند ب)	✓ (جزء ۲ بند ص)	تخصیص، فروش، تهاتر و یا مبادله منابع ارزی حاصل از صادرات نفت، گاز، میعانات گازی، فراورده‌های نفتی و گازی (اصلی و فرعی) و سایر منابع از طریق نرخ سامانه معاملات الکترونیکی (ای. تی. اس)	-	✓
۶	✓ (جزء ۴ بند ب)	✓ (جزء ۲ بند ص)	مجاز بودن بانک مرکزی مبنی بر عرضه ارز به نرخ حداکثر دو درصد (۲٪) کمتر از نرخ سامانه معاملات الکترونیکی (ای. تی. اس) به منظور پایش بازار ارز	-	✓
۷	✓ (بند د)	✓ (بند د)	تکلیف وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط مبنی بر گازرسانی به روستاها و ... از محل سهم ۱۴/۵٪ شرکت مذکور	-	✓
۸	X	✓ (بند هـ)	اجازه به شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط مبنی بر فروش فراورده نفتی حاصل از افزایش ظرفیت پالایشگاه آبادان نسبت به برنامه مصوب جهت بازپرداخت تعهدات طرح توسعه و تثبیت این پالایشگاه	-	X

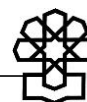
۱. توضیحات مربوط به جدول: در قسمت ملاحظات به مفاد قانونی مرتبط با بند مورد نظر اشاره شده است و در قسمت نتیجه، به بررسی مشابهت یا عدم مشابهت قانون بودجه سال ۱۴۰۱ با قانون بودجه سال ۱۴۰۰ پرداخته می‌شود. علامت ✓ نشان‌دهنده حکم مشابه بین مفاد دو قانون فوق‌الذکر و علامت X نشان‌دهنده فقدان حکم مشابه است.

ردیف	قانون بودجه سال ۱۴۰۰	قانون بودجه سال ۱۴۰۱	مفاد	ملاحظات	نتیجه (مشابهت یا عدم مشابهت)
۹	✓ (بند و)	✓ (بند و)	تکلیف وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه مبنی بر به فروش رساندن میعانات گاز با استفاده از ضمانت بانکی یا گشایش اعتبارات اسنادی	۱. تبصره بند «ج» ماده (۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	✓ (تکرار به موجب قانون)
۱۰	✓ (بند ز)	✓ (بند ز)	تکلیف وزارت نفت مبنی بر دادن نفت خام به پالایشگاه‌ها و در اختیار قرار دادن قیر به دستگاه‌های اجرایی	-	✓
۱۱	X	✓ (بند ح)	امهال مطالبات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بانک‌های تجاری بابت اصل و سود تسهیلات پرداختی به شرکت دولتی تابعه وزارت نفت، بابت تأمین مالی طرح‌های بالادستی نفت و گاز به مدت یک‌سال	-	X
۱۲	✓ (بند ی)	✓ (بند ی)	تسویه بدهی قطعی دولت از طریق تحویل نفت خام و میعانات گازی (تسویه مبلغ چهار میلیارد و پانصد میلیون یورو از محل تحویل نفت خام و میعانات گازی صادراتی درخصوص برنامه تقویت بنیه دفاعی و تحقیقات راهبردی دفاعی)	-	✓
۱۳	X	✓ (بند ط)	احداث پتروپالایشگاه نفت خام با مشارکت بخش غیردولتی	-	X
۱۴	X	✓ (بند ک)	اجازه به وزارت نفت مبنی بر اخذ دوونیم درصد از ارزش فروش هر تن اتیلن تولیدی حاصل از خوراک صرفاً اتان	-	X
۱۵	X	✓ (بند ل)	فروش بخشی از سهم درآمد عمومی از منابع ارزی حاصل از صادرات نفت خام با عاملیت بانک‌های دولتی	-	X
۱۶	✓ (جزء ۱ بند ل)	✓ (جزء ۱ بند س)	اصلاح رابطه مالی شرکت نفت و دولت در راستای اصلاح ساختار بودجه	-	✓
۱۷	✓ (جزء ۲ بند ل)	✓ (جزء ۲ بند س)	تکلیف شرکت ملی نفت مبنی بر تعیین سهم خود از تولید نفت و گاز کشور	-	✓
۱۸	✓ (جزء ۳ بند ل)	✓ (جزء ۳ بند س)	اجرا شدن روال مقرر قانونی جاری در روابط مالی بین شرکت ملی نفت ایران و دولت به صورت علی‌الحساب تا زمان اجرایی شدن روابط مالی جدید	-	✓
۱۹	✓ (جزء ۴ بند ل)	✓ (جزء ۴ بند س)	تکلیف دولت مبنی بر پیش‌بینی لازم جهت تسویه فروش داخلی نفت خام و ... به صورت فروش نقد یا اعتبار اسنادی (ا.ل. سی) پس از کسر ارزش فرآورده‌های تحویلی به پالایشگاه‌های خصوصی و دولتی و مجتمع‌های پتروشیمی براساس رابطه مالی جدید شرکت ملی نفت ایران و دولت	-	✓
۲۰	✓ (جزء ۵ بند ل)	✓ (جزء ۵ بند س)	بازنگری در ساختار حاکمیتی وزارت نفت	-	✓
۲۱	✓ (جزء ۶ بند ل)	✓ (جزء ۶ بند س)	عدم تجاوز سهم شرکت ملی نفت ایران از چهارده‌ونیم درصد	-	✓
۲۲	✓ (جزء ۷ بند ل)	✓ (جزء ۷ بند س)	تکلیف شرکت ملی نفت ایران مبنی بر ارسال فهرست کلیه طرح (پروژه)‌های سرمایه‌گذاری خود	-	✓
۲۳	✓ (بند ی تبصره ۸)	✓ (بند م)	تهیه و تصویب الگوی مصرف گاز طبیعی برای اقلیم‌های مختلف کشور	-	✓

ردیف	قانون بودجه سال ۱۴۰۰	قانون بودجه سال ۱۴۰۱	مفاد	ملاحظات	نتیجه (مشابهت یا عدم مشابهت)
۲۴	X	✓ (بند ن)	تمدید مواد قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی برای سال ۱۴۰۱	-	X
۲۵	X	✓ (جزء ۱ بند ص)	اختصاص جدول مصارف تبصره «۱۴» این قانون از طریق تأمین منابع مابه‌التفاوت ارز ترجیحی برای واردات کالاهای اساسی، دارو و ... (چنانچه دولت قصد دارد کالایی را از سبد ارز ترجیحی حذف نماید باید قبلاً ترتیبات قانونی جبران زیان رفاه مصرف‌کننده برای کالاهای اساسی را از طرق کالابریگ الکترونیکی و در امور پزشکی از طریق بیمه‌ها و به طرق جایگزین مطمئن به انجام رسانده باشد)	-	X
۲۶	X	✓ (بند ع)	تکلیف شرکت ملی نفت ایران و شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط وزارت نفت مبنی بر اجرای طرح‌های جلوگیری از اتلاف ترکیبات ارزشمند گازی با استفاده از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی با بهره‌گیری از منابع داخلی شرکت‌های تابعه	-	X
۲۷	X	✓ (بند ف)	ارائه طرح پیشنهادی سرمایه‌گذاری در جهت بهینه‌سازی مصرف سوخت در قالب ارتقاء حمل‌ونقل درون‌شهری و برون‌شهری	-	X
۲۸	X	✓ (بند ق)	جواز به وزارت نفت مبنی بر احداث واحدهای گوگردزایی در پالایشگاه‌های نفتی و افزایش درصد میعانات گازی در خوراک پالایشگاه‌های نفتی با سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی	-	X
۲۹	X	✓ (بند ر)	تکلیف هیئت امنای صندوق توسعه ملی مبنی بر پیگیری تشریفات قانونی اعطای مجوز تنفس خوراک به طرح‌های موضوع قانون حمایت از توسعه صنایع پایین‌دستی نفت خام و میعانات گازی با استفاده از سرمایه‌گذاری مردمی	-	X
۳۰	X	✓ (بند ش)	تکلیف وزارت نفت مبنی بر تأمین خوراک کلیه پالایشگاه‌های کوچک که قبلاً برای آنها مجوزهای قانونی صادر شده است، به میزان ثبت شده در مجوز	-	X

توضیحات مربوط به جدول: در قسمت نتیجه، به بررسی مشابهت یا عدم مشابهت حکم قانون بودجه سال ۱۴۰۱ با حکم قانون بودجه سال ۱۴۰۰ پرداخته شد. علامت ✓ نشان‌دهنده حکم مشابه بین مفاد دو قانون مزبور و علامت X نشان‌دهنده فقدان حکم مشابه است.

بنابراین:

تعداد احکام در تبصره ۱ قانون بودجه سال ۱۴۰۱	احکام تکراری		احکام غیر تکراری
۳۰ مورد	۱۸ مورد		۱۲ مورد
	با الزام قانونی	بدون الزام قانونی	
	۳ مورد	۱۵ مورد	

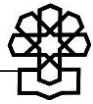
۴. جدول تفصیلی بررسی احکام تکرار شده قانون بودجه سال ۱۴۰۱ از قانون بودجه سال ۱۴۰۰

جدول زیر احکامی از قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور را که در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ وجود دارند، به صورت تفصیلی بیان کرده است.

جدول ۵. مقایسه قانون بودجه کل کشور سال ۱۴۰۱ با قانون بودجه کل کشور سال ۱۴۰۰

ردیف	قانون ۱۴۰۰	قانون ۱۴۰۱	نتیجه (مشابهت یا عدم مشابهت)
تبصره «۱»			
۱	✓ (بند الف)	✓ (بند الف)	✓
۲	✓ (جزء ۱ بند ب)	✓ (جزء ۱ بند ب)	✓
۳	✓ (جزء ۲ بند ب)	✓ (جزء ۲ بند ب)	✓
۴	✓ (بند ج)	✓ (بند ج)	✓
۵	✓ (جزء ۳ بند ب)	✓ (جزء ۲ بند ص)	✓
۶	✓ (جزء ۴ بند ب)	✓ (جزء ۲ بند ص)	✓
۷	✓ (بند د)	✓ (بند د)	✓
۸	X	✓ (بند هـ)	X
۹	✓ (بند و)	✓ (بند و)	✓
۱۰	✓ (بند ز)	✓ (بند ز)	✓
۱۱	X	✓ (بند ح)	X
۱۲	✓ (بند ی)	✓ (بند ی)	✓
۱۳	X	✓ (بند ط)	X
۱۴	X	✓ (بند ک)	X
۱۵	X	✓ (بند ل)	X
۱۶	✓ (جزء ۱ بند ل)	✓ (جزء ۱ بند س)	✓
۱۷	✓ (جزء ۲ بند ل)	✓ (جزء ۲ بند س)	✓
۱۸	✓ (جزء ۳ بند ل)	✓ (جزء ۳ بند س)	✓
۱۹	✓ (جزء ۴ بند ل)	✓ (جزء ۴ بند س)	✓
۲۰	✓ (جزء ۵ بند ل)	✓ (جزء ۵ بند س)	✓
۲۱	✓ (جزء ۶ بند ل)	✓ (جزء ۶ بند س)	✓
۲۲	✓ (جزء ۷ بند ل)	✓ (جزء ۷ بند س)	✓
۲۳	✓ (بند ی تبصره ۸)	✓ (بند م)	✓

نتیجه (مشابهت یا عدم مشابهت)	قانون ۱۴۰۱	قانون ۱۴۰۰	ردیف
X	✓ (بند ن)	X	۲۴
X	✓ (جزء ۱ بند ص)	X	۲۵
X	✓ (بند ع)	X	۲۶
X	✓ (بند ف)	X	۲۷
X	✓ (بند ق)	X	۲۸
X	✓ (بند ر)	X	۲۹
X	✓ (بند ش)	X	۳۰
تبصره «۲»			
✓	✓ (بند الف)	✓ (جزء ۱ بند الف)	۳۱
✓	✓ (بند ب)	✓ (بند ب)	۳۲
✓	✓ (بند ج)	✓ (بند ج)	۳۳
X	✓ (بند د)	X	۳۴
X	✓ (بند هـ)	X	۳۵
✓	✓ (جزء ۱ بند هـ)	✓ (جزء ۱ بند هـ)	۳۶
✓	✓ (جزء ۲ بند هـ)	✓ (جزء ۱-۶ بندی)	۳۷
✓	✓ (جزء ۳ بند هـ)	✓ (جزء ۵ بندی)	۳۸
X	✓ (جزء ۴ بند هـ)	X	۳۹
✓	✓ (جزء ۳ بند هـ)	✓ (جزء ۱۳ بندی)	۴۰
X	✓ (بند و)	X	۴۱
X	✓ (بند ز)	X	۴۲
✓	✓ (بند ح)	✓ (بند ح)	۴۳
✓	✓ (بند ط)	✓ (بند د تبصره ۱۶)	۴۴
✓	✓ (بندی)	✓ (بند و)	۴۵
✓	✓ (بند ک)	✓ (بند ت تبصره ۵)	۴۶
✓	✓ (جزء ۱ بند ل)	✓ (جزء ۱ بندی)	۴۷
✓	✓ (جزء ۲ بند ل)	✓ (جزء ۲ بندی)	۴۸
✓	✓ (جزء ۳ بند ل)	✓ (جزء ۳ بندی)	۴۹
✓	✓ (جزء ۴ بند ل)	✓ (جزء ۴ بندی)	۵۰
✓	✓ (جزء ۶ بند ل)	✓ (جزء ۸ بندی)	۵۱
✓	✓ (جزء ۷ بند ل)	✓ (جزء ۹ بندی)	۵۲
✓	✓ (جزء ۸ بند ل)	✓ (جزء ۱۰ بندی)	۵۳
✓	✓ (جزء ۹ بند ل)	✓ (جزء ۱۲ بندی)	۵۴
X	✓ (جزء ۱ بند م)	X	۵۵
X	✓ (جزء ۲ بند م)	X	۵۶
X	✓ (جزء ۳ بند م)	X	۵۷
X	✓ (بند ن)	X	۵۸
X	✓ (بند ص)	X	۵۹
X	✓ (بند ع)	X	۶۰
X	✓ (بند ف)	X	۶۱

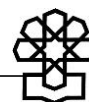
نتیجه (مشابهت یا عدم مشابهت)	قانون ۱۴۰۱	قانون ۱۴۰۰	ردیف
X	✓ (بند س)	X	۶۲
X	✓ (بند ق)	X	۶۳
✓	✓ (بند ر)	✓ (بند ک)	۶۴
X	✓ (بند ش)	X	۶۵
X	✓ (بند ت)	X	۶۶
تبصره «۳»			
✓	✓ (بند الف)	✓ (بند الف)	۶۷
✓	✓ (جزء ۱ بند الف)	✓ (بند الف)	۶۸
✓	✓ (جزء ۲ بند الف)	✓ (بند الف)	۶۹
✓	✓ (جزء ۳ بند الف)	✓ (بند د)	۷۰
✓	✓ (بند ب)	✓ (بند ب)	۷۱
✓	✓ (بند ج)	✓ (بند ج)	۷۲
X	✓ (بند د)	X	۷۳
X	✓ (بند هـ)	X	۷۴
X	✓ (جزء ۱ بند هـ)	X	۷۵
X	✓ (جزء ۲ بند هـ)	X	۷۶
X	✓ (جزء ۳ بند هـ)	X	۷۷
X	✓ (جزء ۴ بند هـ)	X	۷۸
X	✓ (جزء ۵ بند هـ)	X	۷۹
X	✓ (بند و)	X	۸۰
X	✓ (بند ز)	X	۸۱
تبصره «۴»			
✓	✓ (بند الف)	✓ (بند الف)	۸۲
X	✓ (بند ب)	X	۸۳
✓	✓ (بند ج)	✓ (بند ظ تبصره ۵)	۸۴
✓	✓ (بند د)	✓ (بند ز تبصره ۱۸)	۸۵
✓	✓ (بند هـ)	✓ (جزء ۱۲ بند ق تبصره ۶)	۸۶
X	✓ (بند و)	X	۸۷
✓	✓ (بند ز)	✓ (بند هـ تبصره ۱۸)	۸۸
تبصره «۵»			
✓	✓ (بند الف)	✓ (جزء ۱ بند الف)	۸۹
✓	✓ (بند ب)	✓ (بند ب و و)	۹۰
✓	✓ (بند ج)	✓ (بند د)	۹۱
✓	✓ (بند د)	✓ (بند هـ)	۹۲
✓	✓ (جزء ۱ بند هـ)	✓ (جزء ۱ بند ک)	۹۳
✓	✓ (جزء ۲ بند هـ)	✓ (جزء ۴ بند ک)	۹۴
✓	✓ (جزء ۳ بند هـ)	✓ (جزء ۵ بند ک)	۹۵
✓	✓ (جزء ۴ بند هـ)	✓ (جزء ۶ بند ک)	۹۶
✓	✓ (بند و)	✓ (بند ل)	۹۷

ردیف	قانون ۱۴۰۰	قانون ۱۴۰۱	نتیجه (مشابهت یا عدم مشابهت)
۹۸	✓ (بند ن)	✓ (بند ز)	✓
۹۹	✓ (بند س)	✓ (بند ح)	✓
۱۰۰	✓ (بند ع)	✓ (جزء ۱ بند ط)	✓
۱۰۱	X	✓ (جزء ۲ بند ط)	X
۱۰۲	✓ (بند ذ)	✓ (جزء ۳ بند ط)	✓
۱۰۳	✓ (بند ف)	✓ (بند ی)	✓
۱۰۴	✓ (بند ص)	✓ (بند ک)	✓
۱۰۵	✓ (بند ب)	✓ (بند ل)	✓
۱۰۶	X	✓ (بند م)	X
۱۰۷	✓ (جزء ۴ بند ک)	✓ (بند ن)	✓
۱۰۸	✓ (بند ت)	✓ (بند س)	✓
۱۰۹	X	✓ (بند ع)	X
۱۱۰	✓ (بند ج)	✓ (بند ف)	✓
تبصره «۶»			
۱۱۱	✓ (بند الف)	✓ (بند الف)	✓
۱۱۲	✓ (بند ب)	✓ (بند ب)	✓
۱۱۳	✓ (بند ج)	✓ (بند ج)	✓
۱۱۴	✓ (جزء ۱ بند د)	✓ (جزء ۱ بند د)	✓
۱۱۵	✓ (جزء ۲ بند د)	✓ (جزء ۲ بند د)	✓
۱۱۶	✓ (جزء ۳ بند د)	✓ (جزء ۳ بند د)	✓
۱۱۷	✓ (بند هـ)	✓ (جزء ۱ بند هـ)	✓
۱۱۸	✓ (جزء ۱۱ بند الف تبصره ۱۸)	✓ (جزء ۲ بند هـ)	✓
۱۱۹	✓ (بند و)	✓ (بند و)	✓
۱۲۰	✓ (جزء ۱ بند ح)	✓ (جزء ۱ بند ز)	✓
۱۲۱	✓ (جزء ۲ بند ح)	✓ (جزء ۲ بند ز)	✓
۱۲۲	X	✓ (بند ح)	X
۱۲۳	✓ (جزء ۱ بندی)	✓ (جزء ۱ بند ط)	✓
۱۲۴	✓ (جزء ۲-۵ بندی)	✓ (جزء ۲ بند ط)	✓
۱۲۵	X	✓ (بندی)	X
۱۲۶	✓ (بند ن)	✓ (بند ک)	✓
۱۲۷	✓ (بند س)	✓ (بند ل)	✓
۱۲۸	✓ (بند ع)	✓ (بند م)	✓
۱۲۹	X	✓ (بند ن)	X
۱۳۰	X	✓ (بند س)	X
۱۳۱	✓ (جزء ۱ بند ق)	✓ (جزء ۱ بند ع)	✓
۱۳۲	✓ (جزء ۲ بند ق)	✓ (جزء ۲ بند ع)	✓
۱۳۳	✓ (جزء ۳ بند ق)	✓ (جزء ۳ بند ع)	✓
۱۳۴	✓ (جزء ۴ بند ق)	✓ (جزء ۴ بند ع)	✓
۱۳۵	✓ (جزء ۷ بند ق)	✓ (جزء ۵ بند ع)	✓

نتیجه (مشابہت یا عدم مشابہت)	قانون ۱۴۰۱	قانون ۱۴۰۰	ردیف
✓	✓ (جزء ۶ بند ع)	✓ (جزء ۱۱ بند ق)	۱۳۶
✓	✓ (بند ف)	✓ (بند ش)	۱۳۷
✓	✓ (بند ص)	✓ (بند ث)	۱۳۸
✓	✓ (جزء ۱ بند ق)	✓ (جزء ۱ بند خ)	۱۳۹
✓	✓ (جزء ۲ بند ق)	✓ (جزء ۲ بند خ)	۱۴۰
✓	✓ (جزء ۳ بند ق)	✓ (جزء ۳ بند خ)	۱۴۱
✓	✓ (جزء ۴ بند ق)	✓ (جزء ۴ بند خ)	۱۴۲
X	✓ (بند ر)	X	۱۴۳
✓	✓ (بند ش)	✓ (جزء ۵ بند ق)	۱۴۴
✓	✓ (بند ت)	✓ (بند ح تبصره ۹)	۱۴۵
X	✓ (بند ث)	X	۱۴۶
X	✓ (بند خ)	X	۱۴۷
X	✓ (بند ذ)	X	۱۴۸
X	✓ (بند ض)	X	۱۴۹
✓	✓ (بند غ)	✓ (جزء ۹ بند ق)	۱۵۰
X	✓ (بند ظ)	X	۱۵۱
X	✓ (بند الف-۱)	X	۱۵۲
X	✓ (بند ب-۱)	X	۱۵۳
تبصره «۷»			
✓	✓ (جزء ۱ بند الف)	✓ (جزء ۱ بند الف)	۱۵۴
✓	✓ (جزء ۲ بند الف)	✓ (جزء ۲ بند الف)	۱۵۵
✓	✓ (بند ب)	✓ (بند ب)	۱۵۶
✓	✓ (بند ج)	✓ (بند ج)	۱۵۷
✓	✓ (بند د)	✓ (بند هـ)	۱۵۸
✓	✓ (جزء ۱ بند هـ)	✓ (جزء ۱ بند و)	۱۵۹
✓	✓ (جزء ۲ بند هـ)	✓ (جزء ۲ بند و)	۱۶۰
X	✓ (جزء ۱ بند و)	X	۱۶۱
X	✓ (جزء ۲ بند و)	X	۱۶۲
X	✓ (جزء ۳ بند و)	X	۱۶۳
X	✓ (جزء ۴ بند و)	X	۱۶۴
X	✓ (بند ز)	X	۱۶۵
X	✓ (بند ح)	X	۱۶۶
X	✓ (جزء ۱ بند ط)	X	۱۶۷
✓	✓ (جزء ۲ بند ط)	✓ (جزء ۲ بند و تبصره ۱۸)	۱۶۸
X	✓ (جزء ۳ بند ط)	X	۱۶۹
✓	✓ (بند ی)	✓ (بند ز)	۱۷۰
X	✓ (بند ک)	X	۱۷۱
X	✓ (بند ل)	X	۱۷۲

ردیف	قانون ۱۴۰۰	قانون ۱۴۰۱	نتیجه (مشابهت یا عدم مشابهت)
۱۷۳	✓ (جزء ۱ بند و تبصره ۱۸)	✓ (بند م)	✓
۱۷۴	✓ (جزء ۲ بند ح تبصره ۸)	✓ (بند ن)	✓
۱۷۵	X	✓ (بند س)	X
۱۷۶	✓ (بند ط تبصره ۱۸)	✓ (بند ع)	✓
۱۷۷	X	✓ (بند ف)	X
تبصره «۸»			
۱۷۸	✓ (بند الف)	✓ (بند الف)	✓
۱۷۹	X	✓ (بند ب)	X
۱۸۰	✓ (بند ج)	✓ (بند ج)	✓
۱۸۱	✓ (جزء ۱ بند د)	✓ (جزء ۱ بند د)	✓
۱۸۲	✓ (جزء ۲ بند د)	✓ (جزء ۲ بند د)	✓
۱۸۳	✓ (بند هـ)	✓ (بند هـ)	✓
۱۸۴	X	✓ (بند و)	X
۱۸۵	✓ (بند و)	✓ (جزء ۱ بند ز)	✓
۱۸۶	X	✓ (جزء ۲ بند ز)	X
۱۸۷	X	✓ (بند ح)	X
۱۸۸	X	✓ (بند ط)	X
۱۸۹	✓ (بند ط تبصره ۷)	✓ (بند ی)	✓
۱۹۰	X	✓ (بند ک)	X
۱۹۱	X	✓ (بند ل)	X
۱۹۲	X	✓ (بند م)	X
۱۹۳	✓ (بند م)	✓ (بند ن)	✓
۱۹۴	✓ (بند م تبصره ۱)	✓ (بند س)	✓
۱۹۵	✓ (بند ط تبصره ۱۵)	✓ (بند ع)	✓
۱۹۶	X	✓ (بند ف)	X
۱۹۷	X	✓ (بند ص)	X
۱۹۸		✓ (بند ق)	✓
۱۹۹	X	✓ (بند ر)	X
۲۰۰	X	✓ (بند ش)	X
۲۰۱	X	✓ (بند ت)	X
۲۰۲	X	✓ (بند ث)	X
۲۰۳	✓ (بند ک)	✓ (بند خ)	✓
۲۰۴	X	✓ (بند ذ)	X
۲۰۵	X	✓ (بند ض)	X
۲۰۶	✓ (بند ن تبصره ۲۰)	✓ (بند غ)	✓
تبصره «۹»			
۲۰۷	✓ (بند الف)	✓ (بند الف)	✓
۲۰۸	✓ (بند ب)	✓ (بند ب)	✓

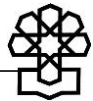
نتیجه (مشابَهت یا عدم مشابَهت)	قانون ۱۴۰۱	قانون ۱۴۰۰	ردیف
✓	✓ (بند ج)	✓ (بند ج)	۲۰۹
X	✓ (بند د)	X	۲۱۰
✓	✓ (بند هـ)	✓ (بند هـ)	۲۱۱
✓	✓ (بند و)	✓ (بند و)	۲۱۲
✓	✓ (بند ز)	✓ (بند ز)	۲۱۳
✓	✓ (بند ح)	✓ (بند ط)	۲۱۴
X	✓ (بند ی)	X	۲۱۵
X	✓ (بند ک)	X	۲۱۶
X	✓ (بند ل)	X	۲۱۷
X	✓ (جزء ۱ بند م)	X	۲۱۸
X	✓ (جزء ۲ بند م)	X	۲۱۹
X	✓ (بند ن)	X	۲۲۰
تبصره «۱۰»			
✓	✓ (بند الف)	✓ (بند الف)	۲۲۱
✓	✓ (بند ب)	✓ (بند ب)	۲۲۲
✓	✓ (بند ج)	✓ (بند ج)	۲۲۳
✓	✓ (بند د)	✓ (بند س تبصره ۲۰)	۲۲۴
✓	✓ (جزء ۱ بند هـ)	✓ (جزء ۱ بند الف تبصره ۱۱)	۲۲۵
✓	✓ (جزء ۲ بند هـ)	✓ (جزء ۲ بند الف تبصره ۱۱)	۲۲۶
✓	✓ (جزء ۳ بند هـ)	✓ (جزء ۳ بند الف تبصره ۱۱)	۲۲۷
✓	✓ (جزء ۴ بند هـ)	✓ (جزء ۴ بند الف تبصره ۱۱)	۲۲۸
X	✓ (جزء ۵ بند هـ)	X	۲۲۹
✓	✓ (بند و)	✓ (بند ب تبصره ۱۱)	۲۳۰
✓	✓ (بند ز)	✓ (بند ج تبصره ۱۱)	۲۳۱
✓	✓ (بند ح)	✓ (بند هـ تبصره ۱۱)	۲۳۲
X	✓ (بند ط)	X	۲۳۳
X	✓ (جزء ۱ بند ط)	X	۲۳۴
X	✓ (جزء ۲ بند ط)	X	۲۳۵
X	✓ (بند ی)	X	۲۳۶
X	✓ (بند ک)	X	۲۳۷
X	✓ (بند ل)	X	۲۳۸
✓	✓ (بند م)	✓ (بند ز تبصره ۱۲)	۲۳۹
X	✓ (بند ن)	X	۲۴۰
X	✓ (جزء ۱ بند س)	X	۲۴۱
X	✓ (جزء ۲ بند س)	X	۲۴۲
X	✓ (جزء ۳ بند س)	X	۲۴۳
X	✓ (جزء ۴ بند س)	X	۲۴۴
X	✓ (جزء ۵ بند س)	X	۲۴۵
✓	✓ (بند ع)	✓ (بند ش تبصره ۵)	۲۴۶

ردیف	قانون ۱۴۰۰	قانون ۱۴۰۱	نتیجه (مشابهت یا عدم مشابهت)
۲۴۷	X	✓ (بند ف)	X
۲۴۸	✓ (بند غ تبصره ۶)	✓ (بند ص)	✓
۲۴۹	✓ (بند ح تبصره ۲۰)	✓ (بند ق)	✓
تبصره «۱۱»			
۲۵۰	✓ (جزء ۱ بند ب تبصره ۸)	✓ (جزء ۱ بند الف)	✓
۲۵۱	✓ (جزء ۲ بند ب تبصره ۸)	✓ (جزء ۲ بند الف)	✓
۲۵۲	✓ (جزء ۳ بند ب تبصره ۸)	✓ (جزء ۳ بند الف)	✓
۲۵۳	X	✓ (جزء ۴ بند الف)	X
۲۵۴	X	✓ (جزء ۵ بند الف)	X
۲۵۵	X	✓ (بند ب)	X
۲۵۶	✓ (جزء ۴ بند ب تبصره ۸)	✓ (بند ج)	✓
۲۵۷	✓ (بند ز)	✓ (بند د)	✓
۲۵۸	X	✓ (بند هـ)	X
۲۵۹	X	✓ (بند و)	X
۲۶۰	✓ (جزء ۲ بند ب تبصره ۱۲)	✓ (بند ز)	✓
۲۶۱	X	✓ (بند ح)	X
۲۶۲	X	✓ (بند ط)	X
۲۶۳	X	✓ (بند ی)	X
۲۶۴	X	✓ (بند ک)	X
تبصره «۱۲»			
۲۶۵	✓ (جزء ۱ بند الف)	✓ (جزء ۱ بند الف)	✓
۲۶۶	✓ (جزء ۱ بند الف)	✓ (جزء ۲ بند الف)	✓
۲۶۷	X	✓ (جزء ۳ بند الف)	X
۲۶۸	✓ (جزء ۲ بند الف)	✓ (جزء ۴ بند الف)	✓
۲۶۹	✓ (جزء ۴ بند الف)	✓ (جزء ۵ بند الف)	✓
۲۷۰	✓ (جزء ۵ بند الف)	✓ (جزء ۶ بند الف)	✓
۲۷۱	✓ (جزء ۶ بند الف)	✓ (جزء ۷ بند الف)	✓
۲۷۲	✓ (جزء ۷ بند الف)	✓ (جزء ۸ بند الف)	✓
۲۷۳	X	✓ (جزء ۹ بند الف)	X
۲۷۴	X	✓ (جزء ۱۰ بند الف)	X
۲۷۵	X	✓ (جزء ۱۱ بند الف)	X
۲۷۶	X	✓ (جزء ۱۲ بند الف)	X
۲۷۷	✓ (بند هـ)	✓ (بند ب)	✓
۲۷۸	✓ (بند ط)	✓ (بند ج)	✓
۲۷۹	X	✓ (بند د)	X
۲۸۰	✓ (بند ب تبصره ۱۷)	✓ (بند هـ)	✓
۲۸۱	X	✓ (بند و)	X

نتیجه (مشابهت یا عدم مشابهت)	قانون ۱۴۰۱	قانون ۱۴۰۰	ردیف
تبصره «۱۳»			
✓	✓ (جزء ۱)	✓ (جزء ۱)	۲۸۲
✓	✓ (جزء ۲)	✓ (جزء ۲)	۲۸۳
تبصره «۱۴»			
✓	✓ (جزء ۱ بند الف)	✓ (جزء ۱ بند الف)	۲۸۴
✓	✓ (جزء ۲ بند الف)	✓ (جزء ۲ بند الف)	۲۸۵
✓	✓ (جزء ۳ بند الف)	✓ (جزء ۳ بند الف)	۲۸۶
✓	✓ (جزء ۴ بند الف)	✓ (جزء ۴ بند الف)	۲۸۷
X	✓ (جزء ۵ بند الف)	X	۲۸۸
X	✓ (جزء ۶ بند الف)	X	۲۸۹
X	✓ (بند ب)	X	۲۹۰
✓	✓ (بند ج)	✓ (جزء ۱ و ۲ بند ج)	۲۹۱
✓	✓ (بند د)	X	۲۹۲
تبصره «۱۵»			
✓	✓ (بند الف)	✓ (بند الف)	۲۹۳
✓	✓ (بند ب)	✓ (بند ب)	۲۹۴
✓	✓ (بند ج)	✓ (بند ج)	۲۹۵
✓	✓ (جزء ۱ بند د)	✓ (بند د)	۲۹۶
X	✓ (جزء ۲ بند د)	X	۲۹۷
✓	✓ (بند هـ)	✓ (بند هـ)	۲۹۸
✓	✓ (بند و)	✓ (بند ج)	۲۹۹
X	✓ (بند ز)	X	۳۰۰
X	✓ (بند ح)	X	۳۰۱
✓	✓ (بند ط)	✓ (بند ز)	۳۰۲
✓	✓ (بند ی)	✓ (بند ل تبصره ۸)	۳۰۳
✓	✓ (بند ک)	✓ (بند ی تبصره ۸)	۳۰۴
X	✓ (بند ل)	X	۳۰۵
X	✓ (بند م)	X	۳۰۶
X	✓ (بند ن)	X	۳۰۷
تبصره «۱۶»			
✓	✓ (جزء ۱ بند الف)	✓ (جزء ۱ بند الف)	۳۰۸
✓	✓ (جزء ۲ بند الف)	✓ (جزء ۱ بند هـ)	۳۰۹
✓	✓ (جزء ۳ بند الف)	✓ (جزء ۱ بند هـ)	۳۱۰
✓	✓ (جزء ۴ بند الف)	✓ (جزء ۳ بند الف)	۳۱۱
X	✓ (جزء ۵ بند الف)	X	۳۱۲
✓	✓ (جزء ۱ بند ب)	✓ (جزء ۱ بند ب)	۳۱۳
X	✓ (جزء ۲ بند ب)	X	۳۱۴
X	✓ (جزء ۱ بند ج)	X	۳۱۵
✓	✓ (جزء ۲ بند ج)	✓ (جزء ۲ بند و)	۳۱۶

نتیجه (مشابهت یا عدم مشابهت)	قانون ۱۴۰۱	قانون ۱۴۰۰	ردیف
✓	✓ (جزء ۳ بند ج)	✓ (بند ک)	۳۱۷
X	✓ (جزء ۴ بند ج)	X	۳۱۸
✓	✓ (جزء ۵ بند ج)	✓ (بند ج)	۳۱۹
✓	✓ (جزء ۶ بند ج)	✓ (جزء ۴ بند و)	۳۲۰
X	✓ (جزء ۱ بند د)	X	۳۲۱
X	✓ (جزء ۲ بند د)	X	۳۲۲
X	✓ (جزء ۳ بند د)	X	۳۲۳
X	✓ (جزء ۴ بند د)	X	۳۲۴
X	✓ (جزء ۵ بند د)	X	۳۲۵
X	✓ (جزء ۶ بند د)	X	۳۲۶
✓	✓ (جزء ۷ بند د)	✓ (بند ز)	۳۲۷
✓	✓ (جزء ۸ بند د)	✓ (بند ح)	۳۲۸
X	✓ (جزء ۹ بند د)	X	۳۲۹
تبصره «۱۷»			
✓	✓ (بند الف)	✓ (بند الف)	۳۳۰
X	✓ (بند ب)	X	۳۳۱
X	✓ (بند ج)	X	۳۳۲
✓	✓ (بند د)	✓ (بند د)	۳۳۳
✓	✓ (بند هـ)	✓ (بندهـ)	۳۳۴
✓	✓ (بند و)	✓ (بند و)	۳۳۵
X	✓ (بند ز)	X	۳۳۶
X	✓ (بند ح)	X	۳۳۷
✓	✓ (بند ط)	✓ (بند ج)	۳۳۸
X	✓ (جزء ۱ بند ی)	X	۳۳۹
X	✓ (جزء ۲ بند ی)	X	۳۴۰
X	✓ (جزء ۳ بند ی)	X	۳۴۱
✓	✓ (جزء ۱ بند ک)	✓ (جزء ۲ بند ک)	۳۴۲
X	✓ (جزء ۲ بند ک)	X	۳۴۳
X	✓ (جزء ۳ بند ک)	X	۳۴۴
X	✓ (جزء ۴ بند ک)	X	۳۴۵
✓	✓ (جزء ۵ بند ک)	✓ (جزء ۳ بند ک)	۳۴۶
✓	✓ (جزء ۶ بند ک)	✓ (جزء ۱ بند ز)	۳۴۷
X	✓ (جزء ۷ بند ک)	X	۳۴۸
X	✓ (جزء ۸ بند ک)	X	۳۴۹
X	✓ (بند ل)	X	۳۵۰
✓	✓ (بند م)	✓ (جزء ۵ بند ک)	۳۵۱
X	✓ (بند ن)	X	۳۵۲
X	✓ (بند س)	X	۳۵۳
X	✓ (جزء ۱ بند ع)	X	۳۵۴

ردیف	قانون ۱۴۰۰	قانون ۱۴۰۱	نتیجه (مشابهت یا عدم مشابهت)
۳۵۵	X	✓ (جزء ۲ بند ع)	X
۳۵۶	X	✓ (جزء ۳ بند ع)	X
۳۵۷	X	✓ (جزء ۴ بند ع)	X
تبصره «۱۸»			
۳۵۸	X	✓ (جزء ۱ بند الف)	X
۳۵۹	✓ (جزء ۱ بند الف)	✓ (جزء ۲ بند الف)	✓
۳۶۰	X	✓ (جزء ۳ بند الف)	X
۳۶۱	✓ (جزء ۲ بند الف)	✓ (جزء ۴ بند الف)	✓
۳۶۲	✓ (جزء ۳ بند ب تبصره ۱۶)	✓ (جزء ۵ بند الف)	✓
۳۶۳	✓ (جزء ۳ بند الف)	✓ (جزء ۶ بند الف)	✓
۳۶۴	✓ (جزء ۴ بند الف)	✓ (جزء ۷ بند الف)	✓
۳۶۵	✓ (جزء ۵ بند الف)	✓ (جزء ۸ بند الف)	✓
۳۶۶	✓ (جزء ۵ بند الف)	✓ (جزء ۹ بند الف)	✓
۳۶۷	X	✓ (جزء ۱۰ بند الف)	X
۳۶۸	✓ (جزء ۷ بند الف)	✓ (جزء ۱۱ بند الف)	✓
۳۶۹	X	✓ (جزء ۱۲ بند الف)	X
۳۷۰	✓ (جزء ۹ بند الف)	✓ (جزء ۱۳ بند الف)	✓
۳۷۱	✓ (جزء ۲ بند د تبصره ۱۲)	✓ (جزء ۱ بند ب)	✓
۳۷۲	X	✓ (جزء ۲ بند ب)	X
۳۷۳	✓ (جزء ۱ بند ج تبصره ۱۲)	✓ (جزء ۳ بند ب)	✓
۳۷۴	X	✓ (بند ج)	X
۳۷۵	X	✓ (بند د)	X
۳۷۶	✓ (بند ب)	✓ (بند هـ)	✓
۳۷۷	✓ (جزء ۱ بند ج تبصره ۲۰)	✓ (جزء ۱ بند و)	✓
۳۷۸	✓ (جزء ۲ بند ج تبصره ۲۰)	✓ (جزء ۲ بند و)	✓
۳۷۹	X	✓ (بند ز)	X
۳۸۰	X	✓ (بند ح)	X
۳۸۱	X	✓ (بند ط)	X
۳۸۲	X	✓ (بند ی)	X
تبصره «۱۹»			
۳۸۳	✓ (بند الف و جزء ۵ بند)	✓ (بند الف)	✓
۳۸۴	✓ (بند ب)	✓ (بند ب)	✓
۳۸۵	✓ (جزء ۱ بند د)	✓ (جزء ۱ بند ج)	✓
۳۸۶	✓ (جزء ۲ بند د)	✓ (جزء ۲ بند ج)	✓
۳۸۷	✓ (جزء ۳ بند د)	✓ (جزء ۳ بند ج)	✓
۳۸۸	✓ (بند هـ)	✓ (بند د)	✓
۳۸۹	✓ (بند ز)	✓ (بند هـ)	✓
۳۹۰	X	✓ (بند و)	X
۳۹۱	X	✓ (جزء ۱ بند ز)	X

ردیف	قانون ۱۴۰۰	قانون ۱۴۰۱	نتیجه (مشابهت یا عدم مشابهت)
۳۹۲	✓ (جزء ۲ بند الف تبصره ۲)	✓ (جزء ۲ بند ز)	✓
۳۹۳	✓ (بندی تبصره ۲۰)	✓ (بند ج)	✓
۳۹۴	X	✓ (بند ط)	X
۳۹۵	X	✓ (بندی)	X
۳۹۶	X	✓ (بند ک)	X
۳۹۷	✓ (بند ج)	✓ (بند ل)	✓
تبصره «۲۰»			
۳۹۸	✓ (جزء ۱ و ۲ بند الف)	✓ (جزء ۱ بند الف)	✓
۳۹۹	✓ (جزء ۲ بند الف)	✓ (جزء ۲ بند الف)	✓
۴۰۰	✓ (جزء ۳ بند الف)	✓ (جزء ۳ بند الف)	✓
۴۰۱	✓ (بند ب)	✓ (بند ب)	✓
۴۰۲	✓ (بند هـ)	✓ (بند ج)	✓
۴۰۳	✓ (بند ف)	✓ (بند د)	✓
۴۰۴	✓ (بند ص)	✓ (بند هـ)	✓
۴۰۵	✓ (بند د)	✓ (بند و)	✓
۴۰۶	X	✓ (بند ج)	X
۴۰۷	X	✓ (بند ط)	X
۴۰۸	X	✓ (بندی)	X

توضیحات مربوط به جدول: در قسمت نتیجه، به بررسی مشابهت یا عدم مشابهت حکم قانون بودجه سال ۱۴۰۱ با حکم قانون بودجه سال ۱۴۰۰ پرداخته شد. علامت ✓ نشان‌دهنده حکم مشابه بین مفاد دو قانون مزبور و علامت X نشان‌دهنده فقدان حکم مشابه است.

جمع‌بندی

یکی از چالش‌های نظام بودجه‌ریزی در ایران، احکام متعددی است که هر ساله در قوانین بودجه تکرار می‌شوند. تکرار این مفاد، زمینه‌ای برای ناکارآمدی بودجه شده است. اتخاذ تصمیمی که بتواند از تکرار هر ساله برخی از مفاد قانون بودجه جلوگیری کند، گامی اساسی در مسیر اصلاح ساختار بودجه است. بررسی کمی مقایسه‌ای قانون بودجه سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که ۵۷ درصد از احکام مندرج در قانون بودجه سال ۱۴۰۱، تکرار همان مفادی است که در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ به تصویب مجلس رسید. هر ساله، شاهد مواردی از تنفیذ، تمدید و اصلاح قوانین دائمی نیز هستیم. به نظر می‌رسد باید ضمن ارتقای کیفیت احکامی که ماهیت سالیانه دارند، آن دسته از احکامی که هر ساله تکرار می‌شوند را از قانون بودجه احصا کرده و از طریق لایحه یا طرح قانونی (به جز لایحه بودجه) در قالب قوانین دائمی به تصویب رساند.

منابع و مأخذ

۱. قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور.

۲. قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور.

